

Avalent>Perekonnaasjad ja pärimine>Elatis

Juhime tähelepanu sellele, et käesoleva lehekülje originaalkeelset versiooni on hiljuti muudetud. Valitud keeleversiooni meie töötajad parajasti tõlgivad.

Swipe to change

poola keel

Elatis

Poola

1 Mida tähendavad mõisted „elatis” ja „ülalpidamiskohustus”? Kes peavad maksma teistele elatist?

Perekonna- ja eestkosteseadustiku artikli 128 kohaselt on ülalpidamiskohustus otsejoones ülenejate ja alanejate sugulaste ning vendade-õdede kohustus anda elamiseks vajalikke vahendeid (sealhulgas rõivaid, toitu, majutust, kütteaineid ja ravimeid) ja vajaduse korral lapse üleskasvatamiseks vajalikke vahendeid (sealhulgas hoolitseda füüsilise ja vaimse arengu eest ning tagada juurdepääs haridusele ja kultuurile).

Ülalpidamise all mõistetakse rahalist või mitterahalist toetust. Laste puhul hõlmab see ka isiklikku panust laste kasvatamisse ja ühises majapidamises tehtavat tööd kooskõlas ülalpidamiskohustusega.

Elatisnõue on ühe isiku õigus nõuda teiselt isikult enda vastu ülalpidamiskohustuse täitmist.

Üldjuhul tuleneb ülalpidamiskohustus eri liiki peresuhetest.

Sõltuvalt peresuhtest eristatakse Poola õiguses järgmisi ülalpidamiskohustusi.

Sugulastevaheline ülalpidamiskohustus, sealhulgas sellise kohustuse konkreetne vorm nagu vanemate kohustus lapse vastu: sugulaste puhul on ülalpidamist õigus saada üksnes isikutele, kes on rahalistes raskustes. Vanemad on kohustatud maksma elatist lastele, kes ei ole veel suutelised end ise ülal pidama, välja arvatud juhul, kui lapse enda varast piisab tema ülalpidamise ja üleskasvatamisega seotud kulude katmiseks. Üle 18aastastel lastel ei ole enam õigust saada ülalpidamist, välja arvatud juhul, kui nad soovivad jätkata hariduse omandamist ja nende senised tulemused õigustavad seda otsust või kui ülalpidamiskohustus tuleks säilitada tulenevalt lapse tervislikust või isiklikust olukorrast. Peale selle ei ole vanemad kohustatud maksma elatist lastele, kes on üle 18-aastased ja asuvad tööleminekuks ettevalmistamise ajal õppima, kuid hiljem jätavad õpingud unarusse, ei tee rahuldavaid edusamme, ei saa positiivseid hindeid ega soorita eksameid ettenähtud tähtajaks, mistõttu jäävad neil õpingud õppeprogrammis kindlaksmääratud aja jooksul lõpetamata. Kui elatise saamine isikult, kellel lasub esmane vastutus (vanem), ei ole võimalik või kui selle saamine on ülemäära raske, võib esitada nõude teistele vastutavatele isikutele (nt lapse vanavanematele või ülalpidamiskohustuslaste vanematele). Vanavanematelt ei saa aga elatise maksmist nõuda üksnes sel alusel, et ülalpidamiskohustuslane ei ole väljamõistetud summasid maksnud – selleks et panna vanavanematele elatise maksmise kohustus, peab ülalpidamist saama õigustatud isik olema rahalistes raskustes ja vanavanematel peavad olema rahalised vahendid elatise maksmiseks. Vanavanematelt mõistetakse tavaliselt välja väiksem elatissumma kui esmase vastutusega isikult nõutava elatise puhul.

Lapsendamise kaasnev kohustus. Kui lapsendamisega luuakse lapsendaja ja lapsendatud isiku vahel lapsendamisuhet, on lapsendaja kohustus pidada ülal lapsendatud isikut üliluslik lapsendatud isiku ülenejate sugulaste ja õdede-vendade ülalpidamiskohustuse suhtes ning lapsendatud isiku kohustus pidada ülal oma ülenejaid sugulasi ning vendi ja õdesid on viimasel kohal. Muudel juhtudel kohaldatakse lapsendatud isiku suhtes punktis 1 sätestatud põhimõtteid.

Hõimlaste (kasuema, kasuisa, kasulapsed) kohustus. Ülalpidamist on õigus saada üksnes rahalistes raskustes olevatel isikutele, tingimusel et asjaomases olukorras ülalpidamiskohustuse kehtestamine on kooskõlas ühiskondlike tavadega. Poola õigusaktide ja kohtupraktika kohaselt tähendavad rahalised raskused isiku suutmatust rahuldada oma mõistlikke vajadusi oma vahenditega ja omal jõul.

Abikaasade abieluagene kohustus. Pereliikmed võivad nõuda kõigile pereliikmetele võrdse elatustaseme kindlustamist. Kooskõlas perekonna- ja eestkosteseadustiku artikliga 27 peavad mõlemad abikaasad vastavalt oma võimetele ning sissetulekule ja rahalistele võimalustele aitama rahuldada abielusuhte ajal loodud pere vajadusi. Selle kohustuse täielik või osaline täitmine võib seisneda ka isiklikus panuses laste kasvatamisse ja majapidamise eest hoolitsemisse.

Abikaasade kohustus pärast abielu lõppemist. Kui leitakse, et abielu lõppemise eest vastutab ainuisikuliselt üks abikaasa ja lahutuse tõttu halveneb olulisel määral teise abikaasa rahaline olukord, võib viimati nimetatud abikaasa nõuda oma mõistlike vajaduste rahuldamist ja seda isegi siis, kui ta ei ole rahalistes raskustes. Muudel juhtudel võib rahalistes raskustes olev abikaasa nõuda ülalpidamist oma endiselt abikaasalt proportsionaalselt oma mõistlike vajadustega ning endise abikaasa sissetuleku ja rahaliste võimalustega. Lahutatud abikaasa ülalpidamiskohustus lõpeb, kui ülalpeetav abikaasa abiellub uuesti. Kuid kui lahutatud abikaasa, keda ei ole tunnistatud vastutavaks abielu lõppemise eest, on kohustatud maksma elatist, lõpeb ülalpidamiskohustus viie aasta möödudes lahutusmääruse tegemisest, välja arvatud juhul, kui kohus pikendab kindlaksmääratud viieaastast perioodi ülalpidamist saama õigustatud isiku taotluse alusel erandlike asjaolude tõttu.

Abieluväliselt sündinud lapse isa kohustus pidada ülal lapse ema. Lapse isa, kes ei ole lapse ema abikaasa, peab panustama vastavalt oma võimalustele raseduse ja lapse sünniga seotud kulude katmise ning osalema lapse ema ülalpidamisega seotud kulude katmises kolme kuu jooksul pärast sünnitust.

Lapse ema võib mõjuval põhjusel taotleda, et lapse isa osaleks ülalpidamiskulude katmises rohkem kui kolme kuu jooksul.

2 Millise vanuseni võib laps elatist saada? Kas alaealiste ja täiskasvanute ülalpidamise kohta kehtivad erinevad eeskirjad?

Vanemad on kohustatud maksma elatist lastele, kes ei ole veel suutelised end ise ülal pidama. Kuna laste koolikohustus kestab kuni nende 18aastaseks saamiseni, on neil tavaliselt õigus saada ülalpidamist kuni täisealiseks saamiseni või hariduse omandamiseni. Kui ülalpidamist saama õigustatud isik ei suuda end ise ülal pidada (näiteks haiguse või puude tõttu), võib ülalpidamist anda tähtajatult.

Olgu märgitud, et ülalpidamiskohustus ei lõpe automaatselt pärast seda, kui õigustatud isik saab 18aastaseks, ning samuti ei sõltu ülalpidamiskohustuse lõppemine ülalpidamist saama õigustatud isiku või ülalpidamiskohustuslastest vanema otsusest. Ülalpidamiskohustuse lõppemise kindlaks tegemiseks peab kohus otsuses hindama, kas täisealiseks saanud laps suudab ennast ise ülal pidada. Avaldus ülalpidamiskohustuse lõpetamiseks esitatakse ülalpidamist saama õigustatud isiku elukohajärgsele rajoonikohtule. See kehtib kohtu väljamõistetud elatise suhtes, mitte niinimetatud vabatahtliku ülalpidamise suhtes, mida reguleerib pooltevaheline eraõiguslik kokkulepe.

Riiklikke toetusi makstakse neid saama õigustatud isikutele kuni nende 18aastaseks saamiseni. Sellistel isikutele on õigus saada toetust kuni 25aastaseks saamiseni, kui nad jätkavad hariduse omandamist koolis või kõrgharidusasutuses, ja määramata aja jooksul, kui neile on omistatud raske puue. Elatisfondist võib toetust saada üksnes tingimusel, et perekonna sissetulek ühe inimese kohta ei ületa 900 Poola zlotti kuus. Kui seda summat ületatakse, ei kaota

ülalpidamist saada õigustatud isik õigust toetusele tänu „złotówka za złotówkę“ („złott złoti eest“) põhimõtte kohaldamisele. Ülalpidamist saada õigustatud isik saab summa, mis võrduv õigustatud isikule elatisfondist makstava summa ja selle summa vahega, mille võrra pereliikme kohta arvatud sissetulekut on ületatud. Kui sel viisil arvatud toetus on väiksem kui 100 Poola złotti, siis toetust ei maksta.

3 Kas ma pean elatise taotlemiseks pöörduma pädeva asutuse või kohtu poole? Kuidas elatise taotlemine toimub?

Võimalik on toimida järgmiselt:

- 1) ülalpidamiskohustuslane täidab ülalpidamiskohustust vabatahtlikult;
- 2) pooled sõlmivad kohtuvälise ülalpidamiskohustust käsitleva kokkuleppe;
- 3) kui elatist maksta kohustatud isik ei täida oma kohustust, võidakse elatise saamiseks pöörduda ülalpidamist saada õigustatud isiku (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 32) või ülalpidamist andma kohustatud isiku (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 27 lõige 1) elukoha järgsesse rajoonikohtusse (*sąd rejonowy*). Elatisnõude võib esitada ka lahuselt või lahuselu käsitleva menetluse raames regionaalsele kohtule (*sąd okręgowy*). Elatishagilt riigilõivu ei tasuta. Kuid hagiavaldus peab vastama menetluskokkuleppele kehtestatud nõuetele, st avaldus peab sisaldama selle kohtu nime, kellele see esitatakse; poolte, nende seaduslike esindajate ja volitatud esindajate ees- ja perekonnanimesid ning isikukoode (PESELi number); hagiavalduse liiki; taotluse täpset kirjeldust; nõude summat; taotluse esitamise aluseks olevate ning vajaduse korral ka kohtualluvust tõendavate asjaolude kirjeldust; vaidluse poole või tema seadusliku esindaja või volitatud esindaja allkirja (lisada tuleb volikirj); lisade loetelu; menetluse poolte, nende seaduslike esindajate või volitatud esindajate elukohti või registrijärgseid asukohti ning nõude kirjeldust. Hilisemad avaldused peavad sisaldama kohtuasja toimiku viidet. Hagiavaldusele tuleb lisada ka lapse sünnitõend, milles isik, kellelt elatist nõutakse, on märgitud lapse vanemana. Vajadusel võib koos elatishagiga esitada ka isaduse tuvastamise hagi;
- 4) kokkuleppele võib jõuda ka notari juures; sel juhul annab rajoonikohus välja üksnes määruse kokkuleppe täitmiseks. Notari juures kokkuleppe allkirjastamine ja täitekorralduse väljaandmine on tasuline;
- 5) kokkuleppele võib jõuda ka kohtus, sel juhul võib vabastada kostja riigilõivu tasumisest või nõuda, et ta tasuks sellest vaid poole.

4 Kas elatise taotluse saab esitada lapse või sugulase (kui saab, siis millise astme sugulase) nimel?

Ülalpidamist saada õigustatud isiku nimel võivad elatisnõude esitada järgmised isikud:

volitatud esindaja (advokaadi või õigusnõustaja kõrval võivad volitatud esindajana tegutseda järgmised isikud: ülalpidamist saada õigustatud isiku vanemad, abikaasa, vennad-õed, ülenejad sugulased või temaga lapsendamise kaudu seotud isikud, samuti isik, kes valitseb ülalpidamist saada õigustatud isiku vara); sotsiaallabi andmise eest vastutava kohaliku omavalitsusasutuse esindaja (sotsiaallabi käsitleva 12. märtsi 2004. aasta seaduse (2004. aasta ametlik väljaanne (*Dziennik Ustaw*) nr 64, punkt 593) kohaselt on selline esindaja kohaliku sotsiaallabikeskuse või piirkondliku peretoetuskeskuse juht); tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 61 lõike 1 punktis 1 on sätestatud, et vabaühendused võivad oma seadusjärgsete kohustuste raames algatada asjaomase füüsilise isiku kirjalikul nõusolekul ülalpidamismenetluse; prokurör, kui see on vajalik õigusriigi põhimõtte järgimise tagamiseks ja avaliku huvi kaitsmiseks. Ülalpidamist saada õigustatud alaealiste nimel tegutsevad nende seaduslikud esindajad. Kui alaealine saab täisealiseks, tegutseb ta siiski ise enda nimel. Ülalpidamist saada õigustatud isiku elukaaslane või tuttav ei saa ülalpidamist saada õigustatud isiku nimel tegutseda, kui ta ei ole üks eespool loetletud isikutest.

5 Kuidas leida pädev kohus, kui ma soovin asja kohtusse anda?

Vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustikule on ülalpidamisasjades sisuline pädevus rajoonikohtutel. Territoriaalne kohtualluvus määratakse kindlaks ülalpidamist saada õigustatud isiku või kostja elukoha alusel. Need kohtud, kelle pädevus hõlmab konkreetseid kohalikke omavalitsusüksusi, on täpsustatud justiitsministri 28. detsembri 2018. aasta määruses apellatsioon-, regionaalsete ja rajoonikohtute asukoha, kohtualluvuse ja pädevuse kohta (2018. aasta ametlik väljaanne, punkt 2548).

Regionaalsed kohtud on pädevad asjades, mis käsitlevad ELi liikmesriikide kohtuotsuste tunnustamist Poolas (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 1151 lõike 1 esimene lõik), kui otsus on tehtud selles riigis enne seda, kui asjaomases riigis kohustuti järgima ülalpidamiskohustuste suhtes kohaldatavat õigust käsitlevat 23. novembri 2007. aasta Haagi protokolli (ELT L 331, 16.12.2009, lk 17), st enne 18. juunit 2011.

Vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 1153 lõikele 14 on Poolas täitmisele pööratavad järgmised täitedokumendid:

ELi liikmesriikide kohtute tehtud otsused ning asjaomaste riikide väljastatud kokkulepped ja ametlikud dokumendid, mis kuuluvad määruse (EL) nr 1215/2012 kohaldamisalasse, kui need on täitmisele pööratavad;

ELi liikmesriikide kohtute tehtud otsused, asjaomaste riikide väljastatud kokkulepped ja ametlikud dokumendid, mis on kinnitatud Euroopa täitekorraldusena;

ELi liikmesriikide kohtutes välja antud Euroopa maksekäsk, mille täidetavust on kinnitatud nendes liikmesriikides vastavalt määrusele (EÜ) nr 1896/2006;

ELi liikmesriikide kohtute tehtud otsused Euroopa väiksemate nõuete menetluses, mis on asjaomastes riikides kinnitatud vastavalt määrusele (EÜ) nr 861/2007;

ülalpidamiskohustuste suhtes kohaldatavat õigust käsitleva 23. novembri 2007. aasta Haagi protokolli (ELT L 331, 16.12.2009, lk 17) osaliseks olevates ELi liikmesriikides ülalpidamiskohustuste küsimustes tehtud otsused, samuti asjaomaste riikide väljastatud ülalpidamiskohustuste küsimusi käsitlevad

kokkulepped ja ametlikud dokumendid, mis kuuluvad määruse (EÜ) nr 4/2009 kohaldamisalasse;

määruse (EL) nr 606/2013 kohaseid kaitsemeetmeid hõlmavad ELi liikmesriikides tehtud kohtuotsused, kui need on täitmisele pööratavad.

6 Kas ma pean asja kohtusse andmiseks kasutama vahendaja (nt advokaadi, kesk- või kohaliku asutuse jne) abi? Kui mitte, siis kuidas asja kohtusse andmine toimub?

Advokaadi kasutamine ei ole elatisasjade puhul kohustuslik. Pooled võivad end ise esindada või kasutada professionaalseid esindajaid.

Vt vastused 7. ja 20. küsimusele, mis sisaldavad üksikasjalikumalt teavet selle kohta, millised on võimalused, et advokaat, kes esindaks ülalpidamist saada õigustatud isikut, määratakse *ex officio*.

7 Kas ma pean asja kohtusse andes tasuma lõive? Kui pean, siis kui suured need lõivud võivad olla? Kas ma saan taotleda menetluskulude katteks menetlusabi, kui mul ei ole piisavalt rahalisi vahendeid?

Isik, kes taotleb elatist või elatise vähendamist, on vabastatud kohtukulude tasumisest (28. juuli 2005. aasta seaduse (kohtukulude kohta tsiviilasjades) artikli 96 lõike 1 punkt 2 (2005. aasta ametlik väljaanne nr 167, punkt 1398; muudetud kujul)). Sellised isikud on kohtukulude tasumisest täielikult vabastatud, mis tähendab, et neil ei tule tasuda mis tahes kohtukulusid ega apellatsioonimenetluse või täitemenetlusega seotud kulusid.

Ülalpidamiskohustuslane võib taotleda kohtukuludest vabastamist ka siis, kui ta soovib väljamõistetud summat muuta. Sellises olukorras tuleb esitada tõendid varade ja saadud sissetulekute kohta ning kohus teeb otsuse pärast asja menetlemist.

Peale selle võib kohtukulude tasumisest vabastatud pool taotleda õigusabi *ex officio* määratud advokaadi näol. Kui advokaadi määramise avaldus kiidetakse heaks, maksab advokaaditasud advokaadi määramist taotlenud poole vastaspool. Kui viimatimainitud isik kaotab kohtuvaidluse, makstakse advokaaditasud riigikassast.

Liikmesriikide kodanike sellekohast õigust reguleerib 17. detsembri 2004. aasta seadus, mis käsitleb õigust saada abi Euroopa Liidu liikmesriikides toimuvates tsiviilkohtumenetlustes ning õigust saada abi vaidluse rahumeelseks lahendamiseks enne tsiviilkohtumenetluse algatamist (2005. aasta ametlik väljaanne nr 10, punkt 67).

8 Millise ülalpidamise viisi võib kohus määrata? Kuidas arvutatakse elatise summa? Kas kohtuotsust saab elukalliduse suurenemise või pereolude muutumise korral läbi vaadata? Kui saab, siis kuidas see toimub (kas on näiteks olemas automaatne indekseerimise süsteem vms)?

Elatise summa sõltub ülalpidamiskohustuslase sissetulekust ja rahalistest võimalustest ning ülalpidamist saama õigustatud isiku mõistlikest vajadustest. Ülalpidamist saama õigustatud isiku vajadused hõlmavad nii rahalises kui ka mitterahalises (kultuurilised ja vaimsed vajadused) mõttes kõike seda, mis on vajalik tema toimetulekuks. Alaealiste vajadused hõlmavad ka nende üleskasvatamisega seotud kulusid. Ülalpidamiskohustuslase sissetuleku ja rahaliste võimaluste hindamisel ei võeta arvesse mitte tema tegelikku sissetulekut, vaid seda sissetulekut, mida ta võiks saada, kui kasutaks täiel määral ära oma teenimisvõimet. See tähendab, et isegi kui isik on töötu ja tal puudub korrapärane sissetulek, võidakse temalt elatis välja mõista ja elatismaksed sisse nõuda. Kui asjaolud muutuvad, võib kohtult taotleda kohtuotsuse või ülalpidamiskokkuleppe muutmist. Sellist muutmist võib taotleda kumbki ülalpidamissuhte pool. Faktilistest asjaoludest sõltuvalt võib pool taotleda ülalpidamiskohustuse tühistamist või elatise summa suurendamist või vähendamist. Elatise summat võib muuta, kui ülalpidamist saama õigustatud isiku mõistlikud vajadused või ülalpidamiskohustuslase teenimisvõime on kas kasvanud või kahanenud. Poolas ei ole kindlaksmääratud elatissummat ja elatist ei arvutata kindla protsendina ülalpidamiskohustuslase sissetulekust. 2014. aastal oli brutotöötasu alammäär 1680 Poola zlotti (ligikaudu 400 eurot). 2013. aastal oli keskmine brutotöötasu 3650 Poola zlotti (ligikaudu 900 eurot) kuus. 2015. aastal oli brutotöötasu alammäär 1750 Poola zlotti, 2016. aastal 1850 Poola zlotti, 2019. aastal 2250 Poola zlotti, 2020. aastal 2600 Poola zlotti, 2021. aastal 2800 Poola zlotti, 2022. aastal 3010 Poola zlotti, 2023. aasta jaanuarist juunini 3490 Poola zlotti ning alates 2023. aasta juulist on see 3600 Poola zlotti. Tegelikult mõistsid kohtud suuremal osal juhtudest elatise välja summas 300–1000 Poola zlotti ühe lapse kohta kuus. Elatise summa suhtes ei kohaldata automaatset indekseerimist lapse vanuse või inflatsioonitaseme alusel.

9 Kuidas ja kellele elatist makstakse?

Elatist peab maksma täitedokumendis ülalpidamiskohustuslasena nimetatud isik. Üldjuhul tuleb Poolas välja mõistetud elatist maksta Poola zlottidest (sularahas või pangalekandega) alaealise seaduslikule esindajale iga kuu, tavaliselt 10. kuupäevaks. Maksega hilinemise korral tuleb kohtuotsuse kohaselt maksta tähtjaks tasumata summalt reeglist (alates 8. septembrist 2022 on viivis 12,25% aastas) (tsiviilmenetluse seadustiku artikli 481 lõige 2). Seega täidab ülalpidamiskohustust reeglina üksnes elatist maksma kohustatud isik. Kui asjaomane isik ei maksa elatist vabatahtlikult, võib ülalpidamist saama õigustatud isik pöörduda täitemenetluse alustamise eesmärgil pädeva täitevasutuse (tavaliselt kohtutäituri) poole. Täitmise võib *ex officio* algatada ka selle esimese astme kohtu taotlusel, kes tegi otsuse, millega määrati kindlaks elatise summa. Ülalpidamist saama õigustatud isik võib esitada täitedokumendi ka ülalpidamiskohustuslase töökohta või ülalpidamiskohustuslasele pensioni maksvale asutusele ja taotleda elatisvõlgnevuse kinnipidamist ülalpidamiskohustuslasele makstavast summast. Selline taotlus on makset tegeva poole jaoks siduv. Kui laps on jõudnud täiskasik, saab temast iseseisev ülalpidamist saama õigustatud isik ja elatist tuleb maksta otse talle, välja arvatud juhul, kui ta täisealise õigustatud isikuna nõustub seni kasutatud makseviisiga (nt esitades täitevasutusele vastavasisulise volikirja). Selleks ei ole vaja elatise maksmise otsust muuta ega eraldi märkida, et elatist tuleb maksta täisealisele isikule. Avalduse ülalpidamiskohustuslase suhtes täitemenetluse algatamiseks võib esitada ükskõik millisele kohtutäiturile. Vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklile 921 teostab kinnisvara suhtes täitmist selle kohtu kohtutäitur, mille tööpiirkonnas kinnisvara asub. Kui kinnisvara asub mitme kohtu tööpiirkonnas, valib õigustatud isik neist ühe. Ühe ülalpidamist saama õigustatud isiku algatatud menetlus võidakse liita teiste ülalpidamist saama õigustatud isikute algatatud menetlustega. Selleks teavitab täitemenetluse algatanud kohtutäitur täitemenetluse algatamisest ja ka lõpetamisest teist kohtutäiturit, kes võib samuti täitmise eest vastutada.

10 Kui kohustatud isik (võlgnik) hoiab elatise maksmisest kõrvale, siis kuidas sundida teda makseid tegema?

Kui elatist maksma kohustatud isik ei täida ülalpidamiskohustust vabatahtlikult, võib teda selleks sundida (vt punkt 9). Peale selle võidakse karistusseadustiku artikli 209 alusel (1997. aasta ametlik väljaanne nr 88, punkt 553) määrata igale kohtuotsuse, kohtus või muus ametiasutuses sõlmitud kokkuleppe või mõne teise kokkuleppe alusel kehtestatud elatise maksmise kohustusest kõrvale hoidvale isikule rahaträlv, vabadusekaotuseta karistus või kuni üheaastane vangistus, kui võlgnevuse kogusumma võrdub vähemalt kolme regulaarse elatismaksega või kui mitteregulaarsed elatismaksed on hilinenud üle kolme kuu. Kui elatise maksmisest hoiduja tekitab olukorra, kus ülalpidamist saama õigustatud isik ei suuda rahuldada oma elulisi põhivajadusi, võidakse hoidujale määrata rahaträlv, vabadusekaotuseta karistus või kuni kaheaastane vangistus. Kohtumenetluse võib algatada ohvri, hoolekandeametuse või ülalpidamiskohustuslase suhtes meetmeid võtva asutuse taotlusel. Kui ohvrile on määratud peretoetus või hüvitis, mida makstakse ülalpidamise maksmise nõude mittetäitmisel, võetakse süüteo eest vastutusele *ex officio*. Ülalpidamist saama õigustatud isikutele antavat abi käsitleva 7. septembri 2007. aasta seaduse (2007. aasta ametlik väljaanne nr 192, punkt 1378) artikli 5 lõike 3b punktis 2 on sätestatud, et pädev ametiasutus võib esitada avalduse ülalpidamiskohustuslase juhtimisõiguse peatamiseks. Kui täitmine ebaõnnestub, võib kohtutäitur esitada avalduse ülalpidamiskohustuslase kandmiseks maksejõuetute võlgnike registrisse.

11 Palun kirjeldage lühidalt võimalikke piiranguid elatise maksmisel, eelkõige võlgniku kaitse eeskirju ning aegumis- ja igamistähtaegu teie täitesüsteemis.

Vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 1083 lõikele 2 on tähtjaks tasumata elatismaksed võimalik täies mahus katta pangakonto arestimisega. Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 833 lõike 1 kohaselt saab nõude pöörata töötasule tööseadustikus sätestatud ulatuses. Üldjuhul tohib arestida kuni 60% töötasust. Samuti võib kuni kolme viiendiku ulatuses arestida riigikassast konkreetsel eesmärgil makstavaid summasid, eelkõige stipendiume ja toetusi (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 831 lõike 1 punkt 2).

Lisaks ei saa tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 829 kohaselt sissenõuet pöörata järgmisele:

majapidamises kasutatavad esemed, voodipesu, aluspesu ja igapäevased rõivad, mis on ülalpidamiskohustuslase ja tema ülalpeetavate perekonnaliikmete jaoks hädavajalikud, samuti sellised rõivaesemed, mis on hädavajalikud teenuse osutamiseks või kutsealal tegutsemiseks;

toidu- ja kütusevarud, mis on ülalpidamiskohustuslase ja tema ülalpeetavatele pereliikmetele hädavajalik ühe kuu jooksul toimetulekuks;

üks lehm, kaks kitse või kolm lammast, kes on ülalpidamiskohustuslase ja tema ülalpeetavate perekonnaliikmete toitmiseks hädavajalikud, koos sööda- ja allapanuvaredega kuni järgmise saagikoristuseni;

tööriistad ja muud esemed, mida ülalpidamiskohustuslane vajab tasustatava töö tegemiseks, ning ühe nädala jooksul tootmiseks hädavajalikud toorained, välja arvatud mootorsõidukid;

ülalpidamiskohustuslase asumisel perioodilisele alalisele tööle rahasumma, mis vastab töötasu mittesissenõutavale osale asjaomase perioodi eest kuni järgmise tähtjani, ning korrapärase sissetulekuta ülalpidamiskohustuslase puhul rahasumma, mis on ülalpidamiskohustuslase ja tema ülalpeetavatele perekonnaliikmetele elamiseks hädavajalik kahe nädala jooksul;

õpinguteks vajalikud esemed, isiklikud dokumendid, autasud, usutalitusteks vajalikud esemed ja igapäevased esemed, mida on võimalik müüa üksnes nende väärtusest oluliselt odavamalt, kuid millel on ülalpidamiskohustuslase jaoks oluline praktiline väärtus;

ravimid 6. septembri 2001. aasta ravimiseaduse (2019. aasta ametlik väljaanne, punkt 499; muudetud kujul) tähenduses, mis on vajalikud tervishoiuasutuse toimimiseks vastavalt tervishoiualastele õigussätetele kolme kuu kestel, ning selle toimimiseks hädavajalikud ravimid 20. mai 2010. aasta ravimiseaduse (ametlik väljaanne nr 107, punkt 679, ja 2011. aasta ametlik väljaanne nr 102, punkt 586, ja nr 113, punkt 637) tähenduses; esemed või seadmed, mis on hädavajalikud ülalpidamiskohustuslase või tema perekonnaliikme puude tõttu.

Tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 833 lõike 6 kohaselt ei pöörata sissenõuet ka elatisele, elatise sisse nõudmata jätmise korral makstavale hüvitisele, perehüvitisele, pere-, hooldus- või sünnitoetustele, mõlemad vanemad kaotanud orbudele makstavatele toetustele, hooldajatoetustele, sotsiaaltoetustele, integratsioonitoetustele, lapsetoetustele ega 4. novembri 2016. aasta seaduse (rasedate ja nende perekondade toetamise kohta) artiklis 10 nimetatud ühekordsele toetusele „Za życiem“ („Elu nimel“) (2019. aasta ametlik väljaanne, punkt 473).

Pärast konsulteerimist põllumajandusministri ja rahandusministriga täpsustab justiitsminister vastavas ministri määruses, millistele põllumajandustootjale kuuluvatele esemetele ei saa sissenõuet pöörata (tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikkel 830).

Peale selle on tsiviilkohtumenetluse seadustiku artiklis 831 sätestatud, et nõuet ei saa muu hulgas pöörata järgmistele summadele 75% ulatuses: sotsiaaltoetused sotsiaalabi käsitleva 12. märtsi 2004. aasta seaduse (2013. aasta ametlik väljaanne, punkt 182; muudetud kujul) tähenduses ega ülalpidamiskohustuslasele riigieelarvest või riiklikust tervisekindlustusfondist (*Narodowy Fundusz Zdrowia*) tervishoiuteenusteks saadaolevad summad riigi rahalistest vahenditest rahastatavaid tervishoiutoetusi käsitleva 27. augusti 2004. aasta seaduse (2008. aasta ametlik väljaanne nr 164, punkt 1027; muudetud kujul) tähenduses enne nende toetuste maksmist, v.a juhul, kui need on riigi rahalistest vahenditest rahastatavaid tervishoiutoetusi käsitleva 27. augusti 2004. aasta seaduse artikli 5 lõike 41 punktides a ja b viidatud ülalpidamiskohustuslase töandjatelt või teenusepakkujatelt saadaolevad summad. Perekonna- ja eestkosteseadustiku artikli 137 lõikes 1 on sätestatud, et elatisnõuded aeguvad kolme aasta jooksul. Tuleb siiski märkida, et see aegumistähtaeg puudutab nõudeid, mida ei ole esitatud.

Tsiviilseadustiku artikli 121 lõikes 1 on sätestatud, et lapse nõude korral vanema vastu ei hakka aegumistähtaeg kulgema ajal, mil teostatakse vanema hooldusõigust. Kui aegumistähtaeg on hakanud lapse nõude suhtes kulgema, see peatatakse.

12 Kas mind saab elatise sissenõudmisel abistada mõni organisatsioon või ametiasutus?

Nagu on märgitud vastuses 4. küsimusele, võivad elatishagi esitada ülalpidamist saama õigustatud isiku nimel muu hulgas sotsiaalabikeskuste juhid, teatavad ühiskondlikud organisatsioonid, sotsiaalabi andmise eest vastutavate kohalike omavalitsusasutuste esindajad ja mõnel juhul ka prokurörid. Need isikud võivad elatisnõude esitajat toetada ka sellega, et nad osalevad juba pooleliolevas ülalpidamismenetluses. Sellisel juhul on nende roll toetada ülalpidamist saama õigustatud isikut kohtumenetluses.

Regionaalsed kohtud, mis tegutsevad rahvusvahelise õiguse kohaselt keskasutusena, aitavad ülalpidamist saama õigustatud isikutel esitada elatisnõudeid välisriikides. Rahvusvahelist tasuta õigusabi (näiteks kohtukuludest vabastamist või esindaja määramist) võib taotleda ka pädeva regionaalse kohtu kaudu. Tuleb siiski meele pidada, et see, kas sellist abi antakse tasuta või osalise tasu eest, sõltub vastuvõtva riigi õigusnormidest.

Välisriigis elavad isikud, kes soovivad esitada elatisnõude Poolas elava ülalpidamiskohustuslase vastu, võivad nõude esitamisel saada abi välisriigi pädevatelt keskasutustelt (nimekirja on kättesaadav aadressil <https://www.gov.pl/web/stopuprowadzeniomdzieci/lista-organow-centralnych>); vastavalt Poola keskasutuste vastutuse jaotusele edastavad nad dokumendid edasiste meetmete võtmiseks justiitsministeeriumile (perekonna- ja alaealiste asjade osakonna rahvusvaheliste perekonnaasjade menetluste allosakond).

Samuti on võimalik esitada hagi otse pädevale rajoonikohtule või täitevasutusele.

Teave tasuta õigusabi saamise kohta on kättesaadav ka veebisaidil <https://np.ms.gov.pl/>.

Olgu siiski märgitud, et Poola keskasutused – ei justiitsministeerium ega ka rajoonikohtud – ei esinda pooli ega saa anda kutseliste esindajate asemel õigusnõu.

13 Kas (valitsus- või eraõiguslikud) organisatsioonid võivad teha võlgniku eest elatise täielikke või osalisi ettemakseid?

Ülalpidamist saama õigustatud isikutele antavat abi käsitlevas 7. septembri 2007. aasta seaduses (2009. aasta ametlik väljaanne nr 1, punkt 7; muudetud kujul) on sätestatud normid riigipoolse abi andmiseks ülalpidamist saama õigustatud isikutele juhul, kui täitmine ebaõnnestub.

Elatisfondist võib toetust saada üksnes juhul, kui perekonna sissetulek ühe inimese kohta ei ületa 800 Poola zlotti kuus; alates 1. juulist 2020 on see summa 900 Poola zlotti kuus.

Alates 1. juulist 2020 on kehtinud ka põhimõte „zlott zlotti eest“, mis tähendab seda, et kui perekonna sissetulek ühe inimese kohta ületab eespool nimetatud 900 Poola zlotti suurust summat, siis toetust vähendatakse ja seda makstakse summas, mis võrdub elatist saama õigustatud isikule elatisfondist makstava summa ja selle summa vahega, mille võrra perekonna sissetulek inimese kohta ületab nimetatud summat (artikli 9 lõige 2a). Kui sel viisil arvutatud toetus on aga väiksem kui 100 Poola zlotti, siis tehakse keeldumisotsus ja toetust ei maksta (artikli 9 lõige 2b).

Avaldus tuleb esitada sellele omavalitsusasutusele või linnavalitsusele, kes on pädev ülalpidamist saama õigustatud isiku elukoha alusel. Fondist toetuste väljamaksmise võib delegeerida ka mõnele omavalitsusüksusele, nt sotsiaalhoolekandekeskusele.

Kui aga isik, kellel on õigus saada elatisabi, elab täielikku toetust pakkuvas asutuses (nt sotsiaalabikeskuses, eriõppeasutuses, noorte paranduskeskuses või kinnipidamisasutuses) või asenduspäris, on abiellunud või tal on laps ja õigus saada peretoetust, siis talle elatisabi ei võimaldata.

Seda seadust kohaldatakse üksnes juhul, kui ülalpidamist saama õigustatud isik elab Poolas selle aja jooksul, mil talle tuleb toetust maksta. Lisateavet saab veebilehelt <https://www.gov.pl/web/rodzina/wiadczenia-z-funduszu-alimentacyjnego>.

14 Kui mina elan asjaomases liikmesriigis, aga võlgniku alaline elukoht asub muus liikmesriigis:

Kui ülalpidamiskohustuslase elukoht on välisriigis ja ülalpidamist saama õigustatud isik elab Poolas, aitab see regionaalne kohus, kes on pädev ülalpidamist saama õigustatud isiku elukoha alusel, asjaomase keskasutusena esitada õigustatud isikul elatisnõude. Abi tähendab seda, et ülalpidamist saama õigustatud isikule antakse igakülgset teavet ja pakutakse abi nõutavate dokumentide täitmiseks ning kontrollitakse enne nõude esitamist välisriigi pädevale keskasutusele, kas see vastab vorminõuetele.

14.1 Kas ma saan abi kõnealuse muu liikmesriigi ametiasutusest või eraõiguslikult organisatsioonilt?

Jah (määruse (EÜ) nr 4/2009 artikli 49 kohaselt määratud pädev keskasutus).

14.2 Kui saan, siis kuidas selle asutuse või organisatsiooniga ühendust võtta?

Nõukogu 18. detsembri 2008. aasta määruse (EÜ) nr 4/2009 (kohtualluvuse, kohaldatava õiguse, kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise ning koostöö kohta ülalpidamiskohustuste küsimustes) kohaselt esitatud taotluse A osa täidab regionaalne kohus.

Keskasutuseks määratud regionaalsete kohtute loetelu (2022. aasta mai seisuga)

Kohus	Aadress	Telefon (+48)	Faks (+48)	E-posti aadress
Białystoki regionaalne kohus	ul. Marii Skłodowskiej-Curie 1 15-950 Białystok	85 745 92 20	85 742 15 17	oz@bialystok.so.gov.pl
Bielsko-Biala regionaalne kohus	ul. Cieszyńska 10 43-300 Bielsko-Biala	33 499 04 88	33 499 04 88	patrycja.pater-osuch@bielsko-biala.so.gov.pl

Bydgoszczy regionalne kohus	ul. Wały Jagiellońskie 2 85-128 Bydgoszcz	52 325 31 55	52 3253255	oz@bydgoszcz.so.gov.pl
Częstochowa regionalne kohus	ul. Dąbrowskiego 23/35 42-200 Częstochowa	34 368 44 25	34 3684420	prezes@czestochowa.so.gov.pl anna.bocianowska@czestochowa.so.gov.pl
Elbląg regionalne kohus	pl. Konstytucji 1 82-300 Elbląg	55 611 24 09 55 611 24 08	55 6112215	oddzial.administracyjny@elblag.so.gov.pl
Gdański regionalne kohus	ul. Nowe Ogrody 30/34 80-803 Gdańsk	58 321 31 19 (elatis) 58 321 31 41 (haldusbüroo juht)	58 3213234	section.oz@gdansk.so.gov.pl
Gliwice regionalne kohus	ul. Kościuszki 15 44-100 Gliwice	32 338 00 52	32 3380204	oz@gliwice.so.gov.pl
Gorzów Wielkopolski regionalne kohus	ul. Mieszka I 33 66-400 Gorzów Wielkopolski	95 725 67 18 95 725 67 02	95 7202807 95 7256790	marta.samolak@gorzow-wlkp.so.gov.pl sekretariat@gorzow-wlkp.so.gov.pl
Jelenia Góra regionalne kohus	al. Wojska Polskiego 56 58-500 Jelenia Góra	75 641 51 13	75 7525113	oz@jelenia-gora.so.gov.pl o.administracyjny@jelenia-gora.so.gov.pl
Kalisz regionalne kohus	al. Wolności 13 62-800 Kalisz	62 765 77 64	62 7574936	administracja@kalisz.so.gov.pl
Katowice regionalne kohus	ul. Francuska 38 40-028 Katowice	32 607 01 83 32 783 68 06	32 6070184	obrot_zagraniczny@katowice.so.gov.pl
Kielce regionalne kohus	ul. Seminaryjska 12 a 25-372 Kielce	41 340 23 20 41 340 23 82 41 340 24 92	41 3402320	oz@kielce.so.gov.pl
Konin regionalne kohus	ul. Energetyka 5 62-510 Konin	63 246 45 57	63 2426569	oz@konin.so.gov.pl administracja@konin.so.gov.pl
Koszalin regionalne kohus	ul. Waryńskiego 7 75-541 Koszalin	94 342 87 50	94 3428897	administracja@koszalin.so.gov.pl
Kraków regionalne kohus	ul. Przy Rondzie 7 31-547 Kraków	12 619 52 41 12 619 52 62 12 619 52 04	12 6195665	oz@krakow.so.gov.pl
Krosno regionalne kohus	ul. Sienkiewicza 12 38-400 Krosno	13 437 36 71 13 437 36 73	13 4320570	obrot.zagr@krosno.so.gov.pl administracja@krosno.so.gov.pl
Legnica regionalne kohus	ul. Złotoryjska 40 59-220 Legnica	76 754 50 36	76 7545107 76 7545012	oz@legnica.so.gov.pl
Lublin regionalne kohus	ul. Krakowskie Przedmieście 43 20-076 Lublin	81 46010 04	81 4601013	malgorzata.stec-szewczyk@lublin.so.gov.pl obrotzagraniczny@lublin.so.gov.pl
Łomża regionalne kohus	ul. Dworna 16 18-400 Łomża	86 216 62 81 86 215 42 54	86 2166753	sekretariat@lomza.so.gov.pl
Łódź regionalne kohus	XI Wydział Wizytacyjny (11. kontrollosakond) Plac Dąbrowskiego 5 90-921 Łódź (kabinet 118)	42 677 87 99	42 2126082	oz@lodz.so.gov.pl
Nowy Sącz regionalne kohus	ul. Pijarska 3 33-300 Nowy Sącz	18 448 21 45	18 4482185	alimenty@nowysacz.so.gov.pl
Olsztyn regionalne kohus	ul. Dąbrowszczaków 44A 10-543 Olsztyn	89 521 60 49	89 6123838	oz@olsztyn.so.gov.pl
Opole regionalne kohus	pl. Daszyńskiego 1 45-064 Opole	77 541 81 34	77 5418109	obrot.zagr@opole.so.gov.pl
Ostrolęka regionalne kohus	ul. Gomulickiego 5 07-410 Ostrolęka	29 765 01 30	29 7650181	sekretariat@ostroleka.so.gov.pl
Piotrków regionalne kohus	ul. Słowackiego 5 97-300 Piotrków Trybunalski	44 649 41 59 44 649 41 21	44 6478919	oz@piotrkow-tryb.so.gov.pl
Płock regionalne kohus	pl. Narutowicza 4 09-404 Płock	24 269 73 20 24 269 73 64	24 2625253	oz@plock.so.gov.pl urszula.wyrwas@plock.so.gov.pl
Poznań regionalne kohus	ul. Stanisława Hejmowskiego 2 61-736 Poznań	61 628 37 30 61 628 37 31 61 628 37 34	61 6283739	opzagr@poznan.so.gov.pl
Przemyśl regionalne kohus	ul. Konarskiego 6 37 - 700 Przemyśl	16 676 13 36	16 6761353	m.telega@przemysl.so.gov.pl
	ul. Marszałka	48 677 67 80	48 3680287	wizytacje@radom.so.gov.pl

Radomi regionaalne kohus	J. Piłsudskiego 10 26-600 Radom	48 677 67 88		
Rybniki regionaalne kohus	ul. Józefa Piłsudskiego 33 44-200 Rybnik	32 784 05 78	32 7840402	oz@rybnik.so.gov.pl
Rzeszówi regionaalne kohus	Plac Śreniawitów 3 35-959 Rzeszów	17 875 63 94	17 8627265	elzbieta.czudec@rzeszow.so.gov.pl
Siedlce regionaalne kohus	ul. Sądowa 2 08-110 Siedlce	25 640 78 46	25 6407812	poczta@siedlce.so.gov.pl
Sieradzi regionaalne kohus	al. Zwycięstwa 1 98-200 Sieradz	43 826 66 50 43 826 66 07	43 8271014	sekretariat@sieradz.so.gov.pl administracja@sieradz.so.gov.pl marta.kazmierczak@sieradz.so.gov.pl
Ślupski regionaalne kohus	ul. Zamenhofa 7 76-200 Ślupsk	59 846 95 43 59 846 95 13	59 8469424 59 8469429	agnieszka.kozłowska@slupsk.so.gov.pl referat.wiz@slupsk.so.gov.pl
Suwałki regionaalne kohus	ul. Waryńskiego 45 16-400 Suwałki	87 563 12 13 87 563 13 00	87 5631303	sekretariat@suwalki.so.gov.pl anna.kleotko@suwalki.so.gov.pl
Szczecini regionaalne kohus	ul. Małopolska 17 70-227 Szczecin	91 483 01 70 91 483 01 47	91 4830170	obrot.zagraniczny@szczecin.so.gov.pl
Świdnica regionaalne kohus	pl. Grunwaldzki 14 58-100 Świdnica	74 851 82 87	74 8518270	dorota.molag@swidnica.so.gov.pl aneta.zajackowska@swidnica.so.gov.pl
Tarnobrzegi regionaalne kohus	ul. Sienkiewicza 27 39-400 Tarnobrzeg	15 688 25 00	15 6882678 15 8229756	oz@tarnobrzeg.so.gov.pl halina.rojek@tarnobrzeg.so.gov.pl magdalena.kochowska-lezon@tarnobrzeg.so.gov.pl
Tarnówi regionaalne kohus	ul. J. Dąbrowskiego 27 33-100 Tarnów	14 688 74 09	14 6887417	sad_okregowy@tarnow.so.gov.pl
Toruńi regionaalne kohus	ul. Piekary 51 87-100 Toruń	56 610 56 09	56 6555706	oz@torun.so.gov.pl
Varssavi regionaalne kohus	al. „Solidarności” 127 00-898 Warszawa	22 4401154 (elatis) 22 654 44 43	22 6544411	paulina.luscinska-dziurda@warszawa.so.gov.pl a.kowalczyk@warszawa.so.gov.pl
Warsaw-Praga regionaalne kohus	ul. Poligonowa 3 04-051 Warszawa	22 417 73 93		oz@warszawapraga.so.gov.pl dariusz.olowski@warszawapraga.so.gov.pl
Włocławeki regionaalne kohus	ul. Wojska Polskiego 22 87-800 Włocławek	54 412 03 65	54 4118575	oz@wloclawek.so.gov.pl
Wrocław regionaalne kohus	ul. Sądowa 1 50-046 Wrocław	71 370 43 91	71 7482964	oz@wroclaw.so.gov.pl
Zamości regionaalne kohus	ul. Wyszyńskiego 11 22-400 Zamość	84 631 69 27 84 631 69 28	84 6316993	aneta.juszczak@zamosc.so.gov.pl prezes@zamosc.so.gov.pl
Zielona Góra regionaalne kohus	pl. Słowiański 1 65-069 Zielona Góra	68 322 02 21	68 4567769	oz@zielona-gora.so.gov.pl zaneta.pejs@zielona-gora.so.gov.pl katarzyna.andrzejuk@zielona-gora.so.gov.pl

15 Kui mina elan muus liikmesriigis ja võlgnik asjaomases liikmesriigis:

15.1 Kas ma saan esitada taotluse otse asjaomase liikmesriigi ametiasutusele või eraõiguslikule organisatsioonile?

Nõukogu 18. detsembri 2008. aasta määruse (EÜ) nr 4/2009 (kohtualluvuse, kohaldatava õiguse, kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise ning koostöö kohta ülalpidamiskohustuste küsimustes) artikli 55 kohaselt ei ole nõutav, et taotlused tuleb esitada taotleja elukohaliikmesriigi keskasutuse kaudu. Taotluse võib esitada otse pädevale Poola kohtule kooskõlas määruse IV ja VI peatükis ning tsiviilkohtumenetluse seadustikus sätestatud vorminõuetega.

Edastavaid asutusi käsitlevad üksikasjalikud andmed on kättesaadavad aadressil

<https://www.gov.pl/web/stopuprowadzeniomdzieci/lista-organow-centralnych..>

Välisriikide edastavad asutused, nagu need on täpsustatud määrusele lisatud deklaratsioonides, annavad ülalpidamist saama õigustatud isikule kogu vajaliku teabe, aitavad teda nõutavate dokumentide täitmisel, kontrollivad isiku taotluse vastavust vorminõuetele ja edastavad selle teisele riigile.

15.2 Kui saan, siis kuidas selle ametiasutuse või organisatsiooniga ühendust võtta ja missugust abi võidakse mulle osutada?

Kui kohus on elatise välja mõistnud ja asi kuulub määruse (EÜ) nr 4/2009 kohaldamisalasse, võib välisriigis elav ülalpidamist saama õigustatud isik kasutada nimetatud määruks sätestatud menetlust ja pöörduda avaldusega oma elukohaliikmesriigi edastava asutuse poole või esitada pädevale kohtule avalduse välisriigis tehtud otsuse täidetavaks tunnustamiseks (vt vastus 5. küsimusele). Täitmisavalduse võib esitada ükskõik millisele kohtutäiturile.

Kui Poola ja ülalpidamist saama õigustatud isiku elukohaliikmesriik on konventsiooniosalisel või on sõlminud kahepoolse lepingu, mis käsitleb elatisasjades tehtud kohtuotsuste tunnustamist ja täitmist, antakse sellist abi asjaomase lepinguga kokkulepitud ulatuses. Üldjuhul on kahepoolsete lepingutega ette nähtud, et avalduse saab esitada Poola kohtule otse või selle riigi kohtu kaudu, kus otsus tehti. Viimasel juhul edastatakse avaldused keskasutuste kaudu, milleks on tavaliselt justiitsministeerium või New Yorgi konventsiooni täitmiseks teatatud ametiasutused

(<http://treaties.un.org/doc/Publication/MTDSG/Volume%20II/Chapter%20XX/XX-1.en.pdf>).

Kohtute üksikasjalikud andmed on kättesaadavad aadressil

<https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/znajdz-wybrany-sad-powszechny>.

Kohtutäiturite üksikasjalikud andmed on kättesaadavad aadressil <http://komornik.pl/>.

16 Kas asjaomane liikmesriik on alla kirjutanud 2007. aasta Haagi protokollile?

Jah, alates 18. juunist 2011.

17 Kui asjaomane liikmesriik 2007. aasta Haagi protokollile alla kirjutanud ei ole, siis missugust õigust kohaldatakse elatisnõude suhtes vastavalt tema rahvusvahelise eraõiguse normidele? Millised need normid on?

Ei kohaldata.

18 Milliste normidega tagatakse õiguskaitse kättesaadavus ELi siseste piiriüleste juhtumite korral (vastavalt ülalpidamiskohustuste määruse V peatüki struktuurile)?

Poolas kohaldatakse õigusnorme, mis on sätestatud 17. detsembri 2004. aasta seaduses, mis käsitleb õigust saada abi Euroopa Liidu liikmesriikides toimuvates tsiviilkohtumenetlustes (2005. aasta ametlik väljaanne nr 10, punkt 67; muudetud kujul), ja nõukogu 27. jaanuari 2003. aasta direktiivis 2003/8 /EÜ, millega parandatakse õiguskaitse kättesaadavust piiriüleste vaidluste korral, kehtestades sellistes vaidlustes antava tasuta õigusabi kohta ühised miinimumeeskirjad (EÜT L 26/41, 31.1.2003, lk 90), mis täiendavad tsiviilkohtumenetluse seadustiku ja tsiviilasjades tasumisele kuuluvaid kohtukuluid käsitleva seaduse sätteid. See menetluse pool, kes eeldab teatavat liiki abi saamist (nt advokaadi määramine, dokumentide tõlkimine, sõidukulude hüvitamine), peaks sellest kohtule sõnaselgelt teada andma, kasutades [ELi taotlusvormi](#).

19 Milliseid meetmeid on asjaomane liikmesriik võtnud, et tagada ülalpidamiskohustuste määruse artiklis 51 loetletud toimingute elluviimine?

28. aprillil 2011 võttis Poola seadusandja vastu seaduse, millega muudetakse tsiviilkohtumenetluse seadustikku ja teisi seadusi (28. aprilli 2011. aasta seadus, millega muudetakse tsiviilkohtumenetluse seadustikku, samuti seadust, mis käsitleb õigust saada abi Euroopa Liidu liikmesriikides toimuvates tsiviilkohtumenetlustes ja õigust saada abi vaidluse rahumeelseks lahendamiseks enne tsiviilkohtumenetluse algatamist, ning ülalpidamist saama õigustatud isikutele antavat abi käsitlevat seadust – 2011. aasta ametlik väljaanne nr 129, punkt 735) ning mille kohaselt võib Poola keskasutus anda ülalpidamiskohustuslase suhtes pädevale asutusele korralduse korraldada ülalpidamisasjas uurimine.

Kui kostja või menetlusosalise asukoht ei ole teada, saadab justiitsministeerium päringud kesk- ja kohalikesse registritesse (muu hulgas võib kasutada andmebaasi PESEL.SAD), et teha kindlaks pädev kohus või kohtutäitur või vastata konkreetsete meetmete võtmise taotlusele. Artiklis 51 kirjeldatud ülesannete täitmise tagamiseks ei ole praegu kavas teha muudatusi õiguslikes alustes ega seoses keskasutuse rahastamise ja personaliga.

See veebileht on osa portaalist „Teie Euroopa“.

Sooviksime teilt [tagasisidet](#) selle kohta, kui kasulikuks peate sellel esitatud teavet.

This webpage is part of an EU quality network

Viimati uuendatud: 26/01/2024

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.